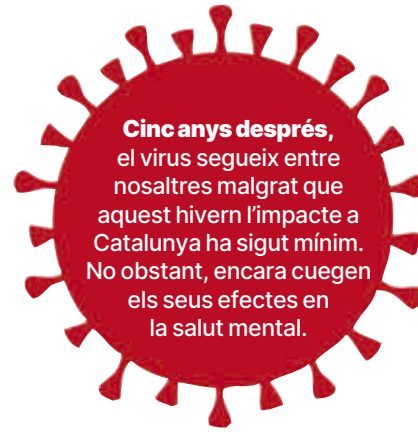

Aquest és el laboratori estatal que més mostres processa per dia de virus respiratoris. «Aquí hem de processar fins a unes 150 mostres diàries. Però després de l'inici de la pandèmia en vam arribar a rebre fins a 6.000 de diàries», recorda Andrés Antón, cap de la Secció de Virologia del l'hospital.

Tot i que el laboratori de Microbiologia de la Vall d'Hebron ja estava automatitzat, «de cap manera ho estava per donar resposta a una pandèmia com la del SARS-CoV-2». «Automatitzat» significa que «no hi ha pràcticament treball manual», sinó que unes màquines s'encarreguen del processat de les mostres i de l'enviament del resultat al sistema informàtic del laboratori, cosa que redueix la dedicació del personal i el risc de cometre errors.

Ucis on no n'hi havia

En el pitjor moment del confinament, la Vall d'Hebron va arribar a tenir planificats fins a 250 llits d'ucis. Habitualment n'hi ha 56. Les infraestructures van anar creixent de la mà de la tecnologia. L'hospital va muntar ucis allà on

«Sense la pandèmia no estariem fent ara tantes visites telemàtiques», explica el gerent del centre

no n'hi havia, per a la qual cosa van ser necessaris no només respiradors o preses d'oxigen, sinó també equips de professionals que atenguessin els pacients. Aquesta flexibilitat s'ha refermat al l'hospital.

El Centre de Simulació Clínica Avançada és a la cinquena planta de l'Hospital de Traumatologia. Es va inaugurar el 2022; abans, eren espais buits. Durant el pitjor de la pandèmia, aquesta va ser una de les zones del gran complex hospitalari que és Vall d'Hebron que van muntar ucis: a les seves parets encara es poden veure els tubs pels quals passaven els gasos medicinals. L'hospital va optar per mantenir aquesta infraestructura (que va trigar una setmana a muntar) per si, en un futur, és necessari tornar a recórrer-hi.

En el Centre de Simulació Clínica Avançada es fan formacions a

sanitaris. Com el seu propi nom indica, és un espai de simulació: els professionals posen en pràctica noves tècniques amb maniquins per a així entrenar-se abans de tractar els seus pacients.

L'Hospital de Dia de Neurorehabilitació ja existia abans de la pandèmia. Però quan va esclatar la crisi sanitària, el seu servei es va paraitzar i l'espai es va reconver- tir per acollir ucis.

Antelació

La Vall d'Hebron va començar a preparar-se per a una possible crisi sanitària a finals de gener del 2020. Això, la seva antelació al virus, va ser clau en el seu èxit de l'abordatge de la pandèmia. «Setmanes abans que arribés el primer cas a Catalunya [el 25 de febrer], ja vam començar a pensar com ens organitzaríem, com treballarien les Urgències, si caldria crear zones covid o no, quins serien els protocols d'actuació», explica el gerent, Albert Salazar. Al pic màxim de la pandèmia, el SARS-CoV-2 va ocupar pràcticament el total dels 1.150 llits d'hospitalització de la Vall d'Hebron.

La covid, a més, va impulsar la telemedicina. «Això s'ha quedat. Hi ha més monitoratge, més medicina a distància gràcies a l'avanç de les tecnologies. Segurament, sense el virus, no estariem ara fent tantes visites telemàtiques en les quals no és necessari que el pacient vingui a l'hospital. Per exemple, per al control d'una analítica», assenyala Salazar.

La pandèmia, que va obligar els metges de totes les especialitats a dedicar-se al virus, va fomentar la col·laboració entre diferents equips i col·lectius. El covid-19 ràpidament va deixar de ser una malaltia exclusivament del Servei de Malalties Infeccioses.

Però, d'entre tots els sanitaris, hi va haver una figura la importància de la qual es va fer més visible que mai: la de la infermera. Una d'elles va ser Aroa López, la supervisora de la infermeria de les Urgències de la Vall d'Hebron. Cinc anys després, assegura que la covid va canviar per complet les Urgències. «Hi va haver un abans i un després en l'aspecte organitzatiu i dels seus professionals», apunta López. ■

Els geriàtrics catalans apunten a fallades en els trasllats

► La patronal de residències d'avis admet les dificultats per portar malalts de coronavirus a centres hospitalaris

Ferran Nadeu

Un voluntari d'Open Arms col·labora en un trasllat per covid, el 2020.

ELISENDA COLELL
Barcelona

Cinc anys després de l'inici de la pandèmia del coronavirus, l'Associació Catalana de Recursos Assistencials (ACRA), la principal patronal de geriàtrics a Catalunya, ha recordat les fallades que es van produir durant la pandèmia i els reptes que encara queden pendents. «Ens vam quedar sols, al principi no érem essencials, treballàvem sense epis [equips de protecció individual]», remarca la presidenta de l'entitat, Cinta Pascual, que justifica la falta de personal en el sector per la insuficient inversió pública i assenyala que no s'estan complint els compromisos pactats. Pascual afegeix que estan disposats a posar límit als seus beneficis si serveix per millorar el finançament dels centres.

Les residències són, probablement, el lloc on la covid va causar

una tragèdia més gran. A Catalunya, segons les dades d'ACRA, un de cada tres catalans morts a causa de la covid vivia en un geriàtric. En total van morir 10.229 avis, el 36% del total, tot i que els contagis, segons aquestes mateixes xifres, no van arribar al 2,5%. «Va ser un còctel fatal que es va produir a tot Europa, perquè són persones molt fràgils que havien perdut la resposta immunitària i que viuen en un lloc on la interacció social és fonamental», justifica el doctor Toni Andreu. Pascual recorda que, dels més de 100 casos que va investigar la fiscalia, només dos segueixen el procediment judicial. Un

«La gent no vol treballar en aquest sector», explica una representant dels centres geriàtrics

d'aquests, la residència Fiella de Tremp.

En aquest sentit, Andreu remarca que els dos primers mesos, el març i l'abril del 2020, van ser els pitjors. Parla de «descoordinació amb les administracions» i retreu que a les residències no van tenir accés als epis ni als tests d'antígens. «Metges sense Fronteres ens va ensenyar a fer-nos els epis amb bosses d'escombraries, no ens consideraven essencials», es queixa Pascual.

Drets fonamentals

Andreu parla directament de com no es van traslladar els seus pacients perquè els atenguessin els metges als hospitals. «Van fallar les derivacions hospitalàries per a molts usuaris», diu. «A Madrid hi va haver molta gent a qui no es va poder derivar. A Catalunya, va passar a Barcelona: és on hi havia la gran dificultat de traslladar gent a l'hospital, a diferència de persones amb discapacitat de 30 o 50 a anys, que sí que les derivaven», puntualitza Pascual. «Amnistia Internacional va concloure que es van vulnerar cinc drets fonamentals. És que a les residències el sistema de salut va col·lapsar, especialment a la ciutat de Barcelona», afegeix la presidenta.

Pascual fa poca autocrítica d'aquella època. «Ara sí que reconec que potser ens vam passar amb aquest aïllament tan bèstia», es limita a dir. Sí que té paraules d'agraïment per als seus professionals: «Van fer un esforç titànic», diu. I precisament és en l'àmbit dels treballadors on es troba el principal problema avui, segons ACRA, que ha constatat que l'absentisme als geriàtrics s'ha duplicat, i ha arribat fins al 20% en alguns casos més extrems. «No trobem personal, la gent no vol treballar en aquest sector», insisteix Pascual. ■